

مباهله چه روزی است؟

مباهله در اصطلاح به معنی نفرین کردن دو نفر به یکدیگر است؛ به این ترتیب که وقتی استدلال‌های منطقی سودی نداشت، افرادی که باهم درباره یک مسئله مهم دینی گفت‌وگو دارند، در یکجا جمع می‌شوند و به درگاه خدا تضرع می‌کنند و از او می‌خواهند که دروغگو را رسوا و مجازات کند.

مباهله در اصطلاح به معنی نفرین کردن دو نفر به یکدیگر است؛ به این ترتیب که وقتی استدلال‌های منطقی سودی نداشت، افرادی که باهم درباره یک مسئله مهم دینی گفت‌وگو دارند، در یکجا جمع می‌شوند و به درگاه خدا تضرع می‌کنند و از او می‌خواهند که دروغگو را رسوا و مجازات کند.

به گزارش خبرنگار دین و اندیشه خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، در اغلب کتاب‌های دینی و تاریخی، روز بیست و چهارم ذی‌الحجه روز مباهله نام دارد، ماجرای روز مباهله از 51 طریق روایت شده است.

شرح مختصر واقعه مباهله

مباهله پیامبر (ص) با مسیحیان نجران، در روز بیست و چهارم ذی‌الحجه سال دهم هجری اتفاق افتاد. پیامبر (ص) طی نامه‌ای ساکنان مسیحی نجران را به آیین اسلام دعوت کرد. مردم نجران که حاضر به پذیرفتن اسلام نبودند نمایندگان خود را به مدینه فرستادند آنها خدمت پیامبر (ص) شرفیاب شدند، هرچه پیامبر (ص) دلیل و برهان آورد آنان قبول نکردند و امر به مباهله واگذار شد، جبرئیل نازل شد و آیه مباهله را آورد و پیامبر (ص) آنان را به امر خدا به مباهله دعوت کرد.

آیه مباهله در قرآن

فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَ أَبْنَاءَكُمْ وَ نِسَاءَنَا وَ نِسَاءَكُمْ وَ أَنْفُسَنَا وَ أَنْفُسَكُمْ ثُمَّ تَبْتَهِلْ فَتَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ

یعنی به آنان (مسیحیان نجران) بگو: بیایید ما فرزندان خود را دعوت می‌کنیم شما هم فرزندان خود را، ما زنان خویش را دعوت می‌کنیم شما هم زنان خود را، ما از نفوس خود دعوت می‌کنیم شما نیز از نفوس خود؛ آنگاه مباهله می‌کنیم و لعنت خدا را بر دروغگویان قرار می‌دهیم.

روز بعد مسیحیان نجران که صحنه آمدن بی‌پیرایه پیامبر (ص) به صحنه مباهله را دیدند، همگی با بهت و حیرت به چهره یکدیگر نگاه کردند و از اینکه او فرزندان معصوم و بی‌گناه و یگانه دختر و یادگار خود و داماد و پسرعمویش را به صحنه مباهله آورده، انگشت تعجب به دندان گرفتند است. آنان دریافتند که پیامبر (ص)، به دعوت و دعای خود اعتقاد راسخ دارد والا یک فرد مردد، عزیزان خود را در معرض بلای آسمانی و عذاب الهی قرار نمی‌دهد و وقتی دیدند وی به قدری مطمئن است که تنها نزدیکترین خویشان را با خود آورده، بیمناک شدند و پذیرفتند که جزیه بپردازند و از مباهله خودداری کردند و از ایشان خواستند تا پیامبر (ص) اجازه دهد تحت حکومت اسلامی در آیین خود باقی بمانند.

معنای اصطلاحی مباهله

زمانی که دو یا چند نفر بر سر مسئله‌ای اختلاف نظر داشته باشند و هیچ کدام حاضر نباشند نظریه طرف مقابل را بپذیرند، در یک جا جمع می‌شوند و به درگاه خداوند تضرع می‌کنند و از خداوند می‌خواهند که آن کس را که بر باطل است رسوا کرده و مورد لعن و مجازات خویش قرار دهد.

با توجه به معنای اصطلاحی مباهله، ماده اصلی مباهله هم می‌تواند «بهل» به معنای "رها نمودن و به خود وا گذاشتن باشد" و هم «بهل» به معنای "دعای همراه با اصرار و تضرع"؛ زیرا در مباهله هر یک از طرفین برای طرف مقابل خویش درخواست لعن می‌کند و لعنت خدا چیزی غیر از به خود وا گذاشتن و محرومیت از رحمت خدا نیست.

این روز، روز شریفی است و در آن چند عمل وارد است:

از جمله این اعمال غسل کردن، روزه گرفتن، دو رکعت نماز خواندن و آن نماز مثل نماز روز عید غدیر است (دو رکعت است؛ در هر رکعت، یک مرتبه حمد و 10 مرتبه توحید، 10 مرتبه آیه الکرسی و 10 مرتبه قدر خوانده می‌شود و بهتر است پیش از اذان ظهر خوانده شود)، سپس خواندن دعای مباهله که شبیه به دعای سحرهای ماه رمضان است همچنین شایسته است در این روز تصدق بر فقراء به جهت تاسی به مولای متقیان امیرالمؤمنین علی (ع) و زیارت کردن آن حضرت و بهتر است زیارت جامعه خوانده شود.

منابع:

طباطبایی، ترجمه تفسیر المیزان، ج 3 ص 375
تفسیر الکشف و البیان، ذیل آیه 61 سوره آل عمران
قاضی نور الله شوشتری، احقاق الحق، جلد سوم
مفاتیح الجنان